

Силабус навчальної дисципліни

«Конституційне право України»

Освітньо-професійна програма: «Міжнародне право»

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність: 293 «Міжнародне право»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна вибіркового компонента ОП
Курс	5 курс
Семестр	1 семестр
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/години	4 кредити ЄКТС / 120 годин
Мова викладання	українська
Що буде вивчатися (предмет вивчення)	<p>Місце даної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця.</p> <p>Дана дисципліна є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що формують міжнародний профіль фахівця в області міжнародного права. Засвоєння даної дисципліни дасть можливість методологічно обґрунтувати та системно упорядкувати теоретичні та практичні уявлення фахівця про конституційне право України. Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – отримання та систематизація знання про природу та характерні риси конституційного права України; – засвоєння основ вільного та правильного оперування ключовими поняттями конституційного права; –засвоєння основ аналізу змісту джерел конституційного права України; – оволодіння вміннями застосування документів у сфері міжнародного права на практиці; – оволодіння вміннями аналізу проблем у міжнародних відносинах з точки зору конституційного права України.
Чому це цікаво/треба вивчати (мета)	<p>Метою викладання дисципліни є ознайомлення студента із юридичною природою конституційного права України як галузі сучасного міжнародного права, його історією, принципами, джерелами та особливостями; формування у студентів системного бачення сучасного конституційного права; формування навичок аналізу проблем, які виникають у конституційному праві на сучасному етапі, з точки зору міжнародного права, що, в свою чергу, є фундаментальною основою для фахівця у сфері міжнародного права.</p>
Чому можна навчитися (результати навчання)	<p>Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.</p> <ul style="list-style-type: none"> –Усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя, дотримуватися принципів безперервного розвитку та постійного самовдосконалення; прагнути професійного зростання, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін; –Вміння вільно спілкуватися державною та іноземними мовами усно і письмово, з професійних і наукових питань; знати методiku науково-технічного перекладу та систему координації перекладів, термінологічні стандарти, основи наукового редагування; –Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення; –Застосовувати набуті знання, розуміти предметну область та професію на практиці, бути відкритим до застосування знань з урахуванням конкретних ситуацій; –Демонструвати знання та навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях; –Досліджувати та ідентифікувати функціональні області та їх взаємозв'язки, налагоджувати комунікації між суб'єктами міжнародного права різного рівня; –Здійснювати юридичний супровід, надавати юридичні висновки і консультації з питань міжнародного права, національного права України та інших держав; –Визначати і обґрунтовувати юридичні ризики тих або інших зовнішньополітичних ініціатив, ілюструвати і презентувати результати оцінювання, підсумовувати та розробляти рекомендації, підбирати шляхи їхньої мінімізації;

	<p>–Вміти вести справи в міжнародних судових установах та інших міжнародних інституціях, загальних і спеціалізованих, з метою розв’язання міжнародних спорів, захисту інтересів, держави, фізичних і юридичних осіб.</p>
<p>Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями (компетентності)</p>	<p>Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Здатність розв’язувати складні задачі та проблеми юридичного характеру у процесі навчання та під час професійної діяльності в галузі міжнародного права, зокрема у сфері міжнародного та повітряного права; здійснювати юридичний аналіз питань правового характеру у сфері міжнародних відносин, що передбачає застосування відповідних механізмів міжнародно-правового регулювання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов; –Здатність до безперервного та актуального навчання; –Здатність застосовувати знання на практиці; –Здатність здійснювати ефективну комунікацію в мультикультурному середовищі (українською та іноземною мовою); –Здатність захищати національні інтереси власної держави за допомогою міжнародно-правових інструментів; – Здатність самостійно здійснювати наукові дослідження актуальних проблем міжнародного права, визначати наукові проблеми, нерозроблені або недостатньо розроблені у відповідних науках та міждисциплінарних дослідженнях, готувати наукові тексти про проміжні та кінцеві результати досліджень, готувати та здійснювати публічну апробацію результатів досліджень; –Здатність надавати юридичні висновки й консультації з питань міжнародного права, зокрема, з питань правового регулювання правових відносин у сфері космічної та авіаційної діяльності, національного права України та інших держав; визначати юридичні ризики тих або інших зовнішньополітичних ініціатив, підбирати шляхи їхньої мінімізації; –Здатність вести дипломатичне та ділове листування, працювати з міжнародними документами: договорами, актами міжнародних організацій тощо, — аналізувати їхній характер і юридичний статус, складати проекти й супровідну документацію українською й іноземними мовами; –Демонструвати навички письмової та усної комунікації державною та іноземними мовами, фахово використовувати правову термінологію; –Здатність забезпечувати послуги професійного письмового перекладу юридичних документів і підтвердження правильності перекладу таких документів, перекладу наукових робіт із галузі знань.
<p>Навчальна логістика</p>	<p>Зміст навчальної дисципліни.</p> <p>Навчальний матеріал дисципліни «Конституційне право України» структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля, а саме: навчального модуля № 1 «Конституційне право України», який є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.</p> <p>2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.</p> <p>Модуль №1 "Конституційне право України" Інтегровані вимоги модуля №1:</p> <p>ЗНАТИ: - поняття, предмет, метод, систему та джерела конституційного права;</p> <ul style="list-style-type: none"> - історичний досвід конституційного будівництва, основи теорії конституціоналізму; - характеристики загальних засад конституційного ладу України; - конституційну регламентацію прав, свобод та обов’язків людини і громадянина; - характеристики конституційно-правового регулювання виборів та референдуму; - конституційні положення організації та функціонування законодавчої, виконавчої та судової влади в Україні; - конституційно-правові основи територіального устрою України; - конституційно-правові основи місцевого самоврядування в Україні; - особливості конституційу різних правових системах; - основи конституційного ладу в Україні; - особливості форми держави в Україні; - основи правового статусу людини в Україні; - інститути безпосередньої демократії в Україні; - правове становище органів законодавчої влади в Україні; - правовий статус глави держави в Україні; - поняття та систему органів виконавчої влади в Україні; - особливості судової влади та прокуратури в Україні.

ВМІТИ:

- давати усні та письмові аргументовані відповіді з питань навчальної дисципліни;
- володіти конституційно-правовими поняттями і категоріями;
- використовувати знання з конституційного права в юридичній практиці;
- відслідковувати зв'язки норм конституційного права з нормами інших галузей права;
- в межах допустимого давати аналіз і тлумачення норм конституційного права;
- використовувати конституційно-правові процедури захисту прав і свобод людини і громадянина; - обґрунтовувати конституційність і доцільність правових рішень. Модуль №1 «Конституційне право України» Тема 1. Конституційне право як галузь права, провідна складова частина національної правової системи. Конституційне право України як галузева юридична наука та навчальна дисципліна. Конституційний процес в Україні. Поняття конституційного права України як галузі права. Місце і роль конституційного права в національній системі права України. Предмет і метод конституційно-правового регулювання. Поняття конституційних правовідносин, їх особливості та види. Суб'єкти та об'єкти конституційних правовідносин: поняття, ознаки, види. Зміст конституційних правовідносин. Система та основні інститути конституційного права України. Конституційно-правові норми: особливості, структура, риси, класифікація. Джерела конституційного права України: система нормативно-правових актів, Конституція, як основне джерело, нормативні акти виконавчої влади, нормативні акти органів конституційного контролю (нагляду), парламентські регламенти, акти органів місцевого самоврядування, судові прецеденти, правові звичаї, міжнародні і внутрішньодержавні договори як джерела конституційного права України. Предмет, завдання та функції науки конституційного права України. Методологія конституційно-правової науки. Джерела науки конституційного права. Функції науки конституційного права України. Конституційне право України як навчальна дисципліна, її предмет, функції, структура. Співвідношення міжнародного і конституційного права. Витоки конституціоналізму й основні етапи його становлення. Виникнення ідей конституціоналізму: суспільного договору, природного права, народного суверенітету і поділу влади (обмеження влади монарха). Поняття і зміст конституціоналізму. Типи і моделі конституціоналізму. Генезис українського конституціоналізму та його сучасний стан. Форми конституції у сучасному світі. Функції конституції. Конституція як наслідок загальноєвропейської правової і політичної культури. Поняття і сутність Конституції України. Предмет регулювання Конституції. Форма і структура Конституції. Порядок прийняття та внесення змін (поправок) до Конституції. Зміст та значення принципів Конституції України за офіційною конституційною доктриною України. Тема 2. Основи конституційного ладу України. Поняття конституційного ладу та його співвідношення з державним ладом. Конституційний лад і його засади. Закріплення загальних засад конституційного ладу в Конституції України. Гуманістичні і демократичні засади конституційного ладу України. Політичні, економічні і соціальні засади конституційного ладу України. Конституційні основи суспільного ладу України. Соціальна, правова, демократична держава. Принцип обмеження влади конституцією та законами. Принцип верховенства права як складова конституційного ладу. Конституційно-правові засади політичної системи. Статус політичних партій та масових громадських рухів. Держава і релігія. Державний суверенітет і поділ влади. Державні символи та державна (офіційна) мова. Форма державного правління. Форма державного устрою. Поняття державної території. Види федерацій у різних країнах. Унітарна держава. Система адміністративно-територіального устрою. Автономія: поняття, форми, види. Державний (політичний) режим: поняття та різновиди. Тема 3. Конституційно-правові засади територіального устрою в Україні Поняття територіального устрою держави. Територія держави та способи її організації. Україна як унітарна держава. Державний та адміністративно-територіальний устрій України. Принципи адміністративно-територіального устрою України. Види адміністративно-територіальних одиниць. Автономія в Україні. Особливості конституційно-правового статусу міст Києва і Севастополя у складі України. Адміністративно-територіальна реформа в Україні. Поняття місцевого самоврядування, його соціальне призначення і політична роль. Основні концепції місцевого самоврядування. Принцип визнання і гарантування місцевого самоврядування як одна з основ конституційного ладу України. Принципи місцевого самоврядування в Україні. Система місцевого самоврядування в Україні. Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування. Конституційно-правовий статус органів і посадових осіб місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування в Україні. Тема 4.

Конституційні основи правового статусу людини і громадянина в Україні Поняття прав людини: основні підходи. Конституційний статус особи: поняття, структура, види. Засади конституційного-правового статусу особи. Класифікація конституційних прав і свобод людини і громадянина. Поняття, природа та риси конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. Особисті права і свободи. Економічні і культурні права і свободи. Політичні права і свободи, Конституційні гарантії захисту та практичного здійснення прав та свобод людини і громадянина. Конституційні обов'язки людини і громадянина. Природні права. Позитивні права. Правові підстави обмеження в реалізації конституційних прав і свобод. Державно-правові та міжнародно-правові механізми захисту прав громадян. Інститут громадянства. Правове становище іноземців та осіб без громадянства. Правовий статус біженців. Законодавче регулювання питань громадянства України. Повноваження органів, організацій і посадових осіб по вирішенню питань громадянства України. Виконання рішень, прийнятих у питаннях громадянства України. Тема 5. Конституційні форми безпосередньої демократії. Демократія як універсальна цінність. Форми демократії. Принцип народного суверенітету. Співвідношення представницької та безпосередньої демократії. Вибори як ключова форма безпосередньої демократії. Особливість виборчої системи України. Конституційні принципи виборчого права України. Виборчий процес в Україні. Принцип вільних виборів та можливість його обмеження. Поняття виборчого процесу і стадії, законодавче регулювання стадій виборчого процесу. Референдум (плебісцит): правова природа та предмет. Поняття і соціальна функція референдуму. Призначення та проведення референдумів. Відповідальність за порушення виборчих прав громадян. Організація і проведення всеукраїнського референдуму. Правові наслідки всеукраїнського референдуму. Народна ініціатива. Види референдумів. Предмет референдумів у різних країнах. Вибори. Організація і проведення виборів. Принципи виборчого права. Мажоритарна, пропорційна та змішана виборчі системи. Виборчі цензи. Тема 6. Організація і здійснення державної влади в Україні. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України та її органів. Державна влада як інститут конституційного права. Поняття і різновиди влади. Державна влада як вид публічної політичної влади. Відмежування державної влади від інших різновидів публічної влади. Органи держави: поняття, ознаки, класифікація. Конституційні засади організації і здійснення державної влади в Україні. Принципи конституційно-правового регулювання державного механізму в демократичних країнах. Принцип розподілу державної влади і система стримувань і протигаг Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади. Поняття парламенту і парламентаризму. Соціальне призначення і політична роль парламенту. Порядок формування Верховної Ради України та її структура. Конституційно-правовий статус народних депутатів України. Права, обов'язки та гарантії діяльності народних депутатів України. Конституційно-правовий статус Голови Верховної Ради України. Порядок формування, склад та повноваження комітетів і тимчасових комісій Верховної Ради України. Конституційно-правовий статус депутатських груп і фракцій у Верховній Раді України. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: порядок призначення, повноваження. Функції та компетенція Верховної Ради України. Парламентські процедури. Законодавчий процес в Україні та його основні стадії. Предмет та форми парламентського контролю. Акти Верховної Ради України. Апарат Верховної Ради України, його структура і функції. Тема 7. Конституційно-правовий статус Президента України та органів виконавчої влади в Україні Державна влада як інститут конституційного права. Інститут глави держави та його різновиди. Соціальне призначення та політична роль глави держави в системі вищих органів держави. Президент України як одноосібний глава держави. Порядок заміщення посади глави держави. Функції та повноваження Президента України. Підстави та порядок дострокового припинення повноважень Президента України. Процедура усунення Президента України з поста (імпічмент). Гарантії діяльності Президента України. Система допоміжних органів при Президентові України. Порядок формування і структура Кабінету Міністрів України. Взаємовідносини Кабінету Міністрів України з Президентом України, Верховною Радою України, центральними і місцевими органами виконавчої влади. Функції та компетенція Кабінету Міністрів України. Порядок роботи Кабінету Міністрів України. Конституційно-правовий статус Прем'єр-міністра України. Поняття і види центральних органів виконавчої влади. Порядок створення, реорганізації та ліквідації центральних органів виконавчої влади. Система, структура, функції та компетенція місцевих органів виконавчої влади. Тема 8. Конституційно-правовий статус органів судової влади та прокуратури в Україні.

	<p>Конституційний статус Конституційного Суду України. Поняття судової влади і правосуддя. Судові реформи. Засади здійснення правосуддя в Україні. Конституційні принципи судочинства. Судоустрій в Україні. Порядок утворення судів. Організаційні основи системи судів загальної юрисдикції. Конституційно-правовий статус суддів. Участь професійних суддів, народних засідателів та присяжних у здійсненні правосуддя. Порядок призначення та припинення повноважень суддів суду загальної юрисдикції. Суддівське самоврядування. Конституційно - правовий статус Вищої ради правосуддя. Конституційні засади організації та діяльності, функції прокуратури в Україні. Система органів прокуратури. Правовий статус прокурорів. Порядок призначення та звільнення прокурора з посади. Прокурорське самоврядування та органи, що забезпечують діяльність прокуратури. Поняття конституційної юрисдикції та конституційного контролю. Види і моделі конституційного контролю. Конституційний Суд України як єдиний орган конституційної юрисдикції. Порядок формування, структура, функції та компетенція Конституційного Суду України. Конституційне провадження, його форми і стадії. Акти Конституційного Суду України. Порядок застосування рішень та висновків Конституційного Суду України судами загальної юрисдикції. Конституційно-правовий статус суддів Конституційного Суду України. Місце конституційної скарги в механізмі захисту прав людини в Україні. Порядок звернення із конституційною скаргою до Конституційного Суду України. Особливості провадження у справах за конституційними скаргами в Конституційному Суді України. Юридичні позиції Конституційного Суду України з питань організації та функціонування органів та посадових осіб публічної влади. Юридичні позиції Конституційного Суду України з питань гарантування прав та свобод людини і громадянина.</p> <p>Види занять: лекції, практичні заняття, самостійна робота.</p> <p>Методи навчання – методи теоретичного дослідження, економіко-математичного аналізу, методики аналізу даних, технології пошуку й обробки інформації, експертного оцінювання, бізнес-кейси, навчальні дискусії, ділові ігри, мозкова атака, презентації.</p> <p>Форми навчання: очна, заочна</p>
Пререквізити	Базується на знаннях загальних дисциплін соціально-гумантарної підготовки
Пореквізити	Може бути корисною при написанні кваліфікаційної роботи
Інформаційне забезпечення з репозитарію та фонду НТБ НАУ	<p>Базова література.</p> <p>3.2.1. Акт проголошення незалежності України: Прийнятий Верховною Радою України 24 серпня 1991 року // ВВР Української РСР. – 1991. - №38. – Ст. 502.</p> <p>3.2.2. Алмаші І. М. та ін. Конституційне право України : підручник. Ужгород. нац. ун-т, Юрид. ф-т, Каф. конституц. права та порівнял. правознавства. 10-те (ювіл.) вид., перероб. та допов. Ужгород: Рік- У, 2020. 500 с.</p> <p>3.2.3. Бакумов О. С. та ін . Конституційне право : підручник.; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2019. 483 с.</p> <p>3.2.4. Барабаш Ю.Г., Бориславська О.М., Венгер В.М., Козюбра М.І., Мелешевич А.А.. Конституційне право: підручник .- К.: Ваіте, 2021. – 528 с.</p> <p>3.2.5. Епель О.В. Теоретико-практичні основи захисту конституційних соціальних прав людини і громадянина в Україні: монографія. Харків: Панов, 2020. 388 с.</p> <p>3.2.6. Стрельцова О.В. Прилуцький С.В. Судова влада і система правосуддя України в умовах становлення національної державності: колективна монографія. Доступ до правосуддя в умовах сталого розвитку: до 30-річчя незалежності України / за заг. ред. Ю. Притики та І. Ізарової. Київ: ВД «Дакор», 2021. 478 с. С. 249 – 296.</p> <p>Допоміжна література.</p> <p>3.2.7. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. із змінами // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.</p> <p>3.2.8. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 № 2136-V III.</p> <p>3.2.9. Про ліквідацію Національної конституційної ради: Указ Президента України від 02.04.2010 № 477/2010.</p> <p>3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті.</p> <p>3.3.1. http://portal.rada.gov.ua – офіційний веб-портал Верховної Ради України.</p> <p>3.3.2. http://president.gov.ua/content/pravadutytny.html – сайт Уповноваженого Президента України з прав дитини.</p> <p>3.3.3. http://www.minjust.gov.ua – сайт Міністерства Юстиції України.</p> <p>3.3.4. http://www.ccu.gov.ua – офіційний веб-сайт Конституційного Суду України.</p> <p>http://www.scourt.gov.ua – Офіційний веб-портал «Судова влада України».</p>

Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторний фонд ФМВ
Семестровий контроль	Диференційований залік
Кафедра	Кафедра міжнародного права та порівняльного правознавства
Факультет	Факультет міжнародних відносин
Викладач(і)	Патюк С.О. Посада: доцент кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства. Науковий ступінь: кандидат юридичних наук. Профайл викладача: Тел.: 044-77-56 E-mail: svitlana.patiuk@npp.nau.edu.ua Робоче місце: 314
Оригінальність навчальної дисципліни	